

Universitätsbibliothek Paderborn

**Jncipit solemne opus expositionis Euangeliorum
dominicalium tocius anni reuerendi magistri Alberti de
Padua ordinis frat[rum] heremitaru[m] sancti Augustini**

Albertus <de Padua>

VIme, 1480

D[omi]nica quinta post e[pi]p[h]an]ie. Sermo xxiiii.

urn:nbn:de:hbz:466:1-30888

Sermo

peletorū inuidunt. xpus at dormire videtur. quia ut dīc Dī
Patientiaz nřam impiorū expectat pñiam. alacriter igit̄ & securi-
re. vt idem dīc. accedamus ad eū cum xp̄ha dicentes. Exurge
quare obdormis dñe x̄. Ipse aut̄ exurget & imperabit venti &
minis sc̄z & paucorū vt cessent faciet finem persecutioni. eritq;
tranquillitas. pax ecclie & serenitas mō. ita vt om̄s mirent
et dica. it. qz venti & mare obedient ei. ¶ Tercio hoc idē
moraliter pōt expōni. nauicula est fidelis aia per quā homo ve-
hitur ad celeste regnum. h̄c nauicula mari expōnit quia corpori
sociat. vere em̄ corpus nřm mare est qz oia ipsius opera amara
fuit. in hanc nauiculaz xpus ascendit eū per ḡam inhabitat.
sequunt̄ discipuli. sancte v̄tutes. quaz quatuor monales sunt.
sc̄z prudentia. iustitia. fortitudo & temp̄tia. Tres theoloice. fides
spes et caritas. duo dona sp̄llandi sc̄z donum sapie. intellectus
consilij. fortitudinis. sc̄ie. pietatis & timoris. ecce pulchra cōstiuua
h̄ non potest ista nauis absq; fluctuatione temptationū transisse
flant venti. erigunt̄ vnde. & tra nauiculaz istam venti sūt exteti
ces demonū impulsiones vnde sūt vexatōes carnalēs q; nūc
eleuant aiam nimis audiendo. nūc eiunt ad desperationem in-
ducendo. & frequen̄ tantus est temptationū in petus. q; quasi
anima operit flūdo ut sit in pyclo d̄scentiē carnalib⁹ deside-
riis que militant aduersus aiam. magna vnda est carnis de-
sirēntia. magna est rerum temporalium indigentia & sic de alijs.
magna vnda tribulatio. p̄secutio. & exp̄chatio. vnde timet̄ vir-
tutes & dona in tanta temptacōe periclitari. sed xpus in nob̄ dor-
mire videat & dereliquisse h̄ non est ita. imo ipse pm̄misit dicens.
Cum ipso sū in tribulatione. eripiā eū & glificabo eum. & ideo
rediens ad se aia mittit v̄tutes que exstant dñm. excitat fides
dicens. Credo dñe te posse succurrere. dicit spes. spero q; inua-
bit. dicit prudentia. me tibi cōmittit. dicit fortitudo. ecce q; p̄-
cienter sustineo. dicit temp̄tia. mihi om̄ia suggerita abhorreo.
dīc iusticia. dignum est dñe vt me adiuves. dona sp̄llandi po-
stulant adiutorium gemitib⁹ in enarrabilib⁹. vt dicit apl̄us. et
tunc clamat caritas vōce grandi. & x̄p̄n excitat dicens. dñe sal-
ua nos p̄imus. tunc xpus oēm turbulentiam sedat. exteriores
ventos demonū pellit. flodus carnis & tra aiam se erigentes mi-
tigat. & fit magna tranquillitas inter aiam & corpus. ita vt co-
tus homo miret et dicat qualis est hic m̄bico-d̄issimus p̄te-
nissimus & sapientissim⁹ dñs. quia mate & venti illi ebediūt. ro-

Dñica quinta post ephie Sermo xxxiii

LXXXI

Imile factum est regnuz celoz homini qui seminavit
boni semen in agro suo &c. Mat. 13. Nuncq; aliquis sic
purum granu seminat qm male herbe simul oriantur
vnde cu dñs noster ihus xp̄us habeat pura et imacu-
lata semina virtutu que iacit in mō. diabolus adiuuenit alia
straria semina viciola & venenosa que etiā ipse seminat in isto
agro mō & h expresse dñe in euāgelio hodierno in quo tria
tangunt. p̄muz est seminatio agri diuersa. Scđz est relacō fra-
dis comperta. ibi: Attēndentes ergo hui: terciū est discretio
facti seruata. ibi: serui at dixerunt: Circa primū tria facit. p̄mo
recitat̄ bona seminatio. Obi nota q̄ regnuz celoz multiplicet̄
accipit. aliquā pro celesti patria. aliquā pro xp̄o. aliquā pro predi-
catione euāgelij. aliquā pro intelligentia latre scripture. aliquā
pro ecclesia fideluz. In euāgelio isto possum⁹ dicere q̄ regnū
celoz accipit p̄ ecclia p̄nti sc̄z pro celesti patria. volens igitur
xp̄us declarare qualis sit statu p̄nti ecclie. et qualis futūa
sit ecclie in die iudicij sub quadaz silitudine hoc declarat dis-
cens: simile factū est regnū celoz: id ē simile ell de statu ecclie
presentis. sc̄ut de homine seminante bonū semen in agro suo ita
vt non sit silitudo persone ad p̄sonam h̄ rei facte ad statu ecclie.
Nota q̄ ecclie fideliū regnū celoz d. Primo q̄ sicut celum
continet stellas que in ipso firmata sunt. ita fideles velut qdaz
stelle radiantes firmate sunt in fide ecclie. Scđo q̄ statuta & co-
dimatiōes ecclie diriuate sunt ex celesti regno quod ē ecclie.
Vnde Joh. in apo. 21. Vidi inquit ciuitatem sanctaz hierlm no-
uam descendem de celo &c. Tero quia licet corpe sit in mundo
isto. at templatio ie tñ & desiderio iā conuersa ē in celis Phil. 3.
Nostra conuersatio in celis ē. Nunc videam⁹ cui assimilet̄ p̄ns
regnuz ecclie: hoī qui seminavit bonū semen in agro suo. ita
xp̄us verus homo seminavit sua semina. Vñ in expositione h̄
parabole hunc seminat̄ se appellat dicens. qui seminat bonū
semen est filius hois. B. Nota q̄ dñs noster ihus cr̄stus
seminavit tria semina. sc̄z verbuz veritatis in mundo. fideles ho-
mimes in ecclie. & virtutes in aia. verbū veritatis. semen con-
uenienter d. tum q̄ est abus aie. qua non in solo pane viuit
homo sed in omni verbo dei. Deutro. 8. tum etiā q̄ germinat
in mente. vnde dicit Mat. 13. Semen est verbum dei. hoc semet
christus sparbit seminando p̄ vniuersum munduz. ager vero est
mōs. vt d. Mat. 13. P̄m semen sūt fideles hoies q̄ ordinati sunt
ad vitā eternaz. Isa. 56. eledi mei semen benedictoz dñi sunt

Sermo

Seminant autem isti electi a domino in agro ut fructifcent. exemplo a doctrina spūales filios generantes. Tertiū semen sūt virtutes. cuius grana sunt humilitas. pacia. concordia. pax. castitas. iustitia. misericordia. et omnes alie virtutes. talia semina sp̄git christus in anima. Causat igit anima ne ista semina evanescant. et studeat ut germinet sanctis desiderijs. Aggei. 2. ponit super cor vestrum. iam semen in germine est. Itz floreat exterioribz opibz Ila. 12. mane semen tuum florebit. Item fructifet abundanter sibi et alijs Matt. 13. octum fecit fructum centupluz. C. Secundo tangit mali seminis suplementatio. deus aut non ponit in agro suo nisi bonum semen. Vnde ipse mandat Leui. 19. Non seres ager tuum diverso semine. quod sit diuersum a bonitate. vñ ergo tot mala semina veniunt. vnde oriuntur tot male herbe. salvator ponit duas causas. scz hoīm negligentiaz et demoni malitiam. vnde dicit: cum at dormirent hoīes: i. h̄m Aug. Cum negligentes se gererent positi ecclie. nō attendentes et vigilantes super grege suo. tunc certo venit diabolus clam. qz transfigurat se in angelum lucis et supiciat erores et dissensiones in ecclesia christi. Vnde dic. venit mimicus eius et diabolus qui est mimicus christi: et sup seminavit zizaniaz: in agro modi seminavit errores et infidelitatem. in quo seminavit christus doctrine veritatem. in agro ecclie seminavit hoīes malos positionis filios. in agro aie seminat via et peccata. huc at omnia zizania sunt. qz infelicia et infecunda. seminavit at in medio tritici. inter doctrinam veritatis dimisicuit. falsaz intelligentia erroris. inter fideles et electos dimisicuit prauos hoīes. inter virtutes via et comisicuit: et abiit: ab ite diabolus. quia nunq̄ quiescit sed semper circuit terram et pambulat eaz querens quem deuoret. V. Nota qz diabolus nullum habet agrum propriuz. sed mala sua semina semper spergit in alieno. scz in agro dei. siue enim nos agri mundus intelligat. siue ecclia siue anima. omes isti agri dei sunt. nam mundus est suus creatione et gubernatione. ecclia redēptione et institutione. aia etiam sua est qz eam creauit ad imaginē et similitudine suam. non igit habet ager propriū diabolus. acet habeat multa semia. vñ illa spergit in agro domini. Nota etiam qz dum hoīes dormiunt nō intendendo vigilanter sacre scripturæ. diabolus iact semina infidelitatis. dum vero prelati ecclie negligunt sibi subiectos. diabolus malos christi annos qz sunt scandalū. scisma et persecutio ecclie generat. dum etiam anima viciosa vacat. qz dormiens et non exercens virtutum opera. diabolus seminat semina viciorum. multa enim mala ducunt oīositas. Ecclesiastes. 33. Vnde consultit Hieronim⁹. Semper aliquid boni factio. ut diabolus occupatum te fueriat.

xxiiii

Nota vñterius q̄ diabolus adiuuenit mala semina d̄tra omnes
virtutem. d̄tra semen humilitatis adiuuenit semen supbie. d̄tra
semen pacis. lites & discordias. Proū. 6. Om̄i tpe uirgia semī
nat. d̄tra semen castitatis seminat acupiscentiaz. de quo semine
legit Ila. 52. vos estis semen adulterij & fornicarie. contra semē
mischie seminat auaritā. d̄tra semen mansuetudinis iracundia
& sic de ceteris omnibz. seminat at cū prauas ymaginations i
mittit. & praua desideria suggerit. cū enim p̄ponit ymaginatioez
pulcre mulieris. iam granuz acupiscentie p̄iectuz est in anima.
Cum vñterius p̄ponit ymaginationez dinitiaz seculi. iā granū
auaricie seminatū est. hec semina p̄ densuz figunt radicez p̄ de
lectationem germinant. h̄ per opationem iam frudificant fru
ctum venenosuz mortis & ignis eterne. Sit ergo prudens aia:
vt sp̄ vigilet. ne talia diabolus semina sparget in ipsa. q̄ si ali
qñ hec semina in ipsa sp̄esa fuerint. statim illa extra agz p̄ic
at qđ sit. qñ ab ymaginatione vicioz se auertit. ne quadā co
placentia eoz considerationi intendat. **E** Tercio ponit rei
facte euīdencia. cum at creuisset herba & fructum fecisset. tūc ap
pareret zizania: crescit herba: seminis xp̄i irrigatione gracie &
pluvia sp̄üsslandi. dū fit p̄fectus in intelligentia sacre scrip̄te. dū
fit multiplicatio sp̄ualiuз viroz dum p̄ficat aia de virtute i vir
tutem. frudificant aut̄ totum hoc semen dū nobis eterne vite pre
miū p̄paratur. Nota q̄ cum semen xp̄i ita proficit vt dictum est
Tunc dicunt zizania apparere. non em̄ appet dñia zizanie & tri
tici in herba. b̄m q̄ dicit Diero. quia quali silem habent herbaz
ita q̄tum ad exteriorem apparentia frequenter non est dñia nisi
semen xp̄i & semen diaboli. sed in fructu deprehendit diuersitas
Quia vt dñ Mat. 2. A fructibus eoz cognoscetis eos. Nota q̄
cum semen verbi dei p̄fecerit in sacra intelligentiam. tūc appet
zizania. quia deprehendit. q̄ eroz falsitas a sacra doctrina de
uiat. Item cū fideles & iusti homies in ecclesia sanctis virtutibz
frudificant. apparent zizanie. quia manifestant se mali christiani
ad eoz infestationē. Item cuз anima semine virtutū herbam et
fructum sancte opationis produxit. tunc appet zizania. q̄a
cognoscit diuersitatē vicioz. manifestat ei fraudulentia demo
nis tunc em̄ optime iudicare pot̄ inter triticum et zizamam.

Secunda pars.

Ecundo cū dicitur. Accedentes ergo. tangit̄ fraudis
denunciatio. Et duo facit. primo enim ponit seruoz
q̄nlosa interrogatio. accedentes at̄ huī p̄issimilias.
postq̄ illis fraus innotuit: dixerit cū gemitu & dolore dñe nōne

Sermo

bonum semen seminasti in agro tuo: hoc non dicit interrogando non enim dubitant quin bonū semen & ipm solum seminauerit sed admirando & dolendo vnde subdit: vnde ergo: a quo autem ipsum agaz: habet zizania: de hoc interrogant. qz licet non dubitent. quin p̄familias bonū semen seminauerit. nesciunt tñ vnde malitia zizanie supuenerit. If Sed o tangit p̄familias responsio et ait illis inimicus homo hoc fecit: Iste homo fuit inimicus. & seminantis & seminis. Nota qz sancti hoies q̄ dei servi sunt cū vident zizanias sil' ceiri cū tritico. valde affligunt et accedunt ad deū. deuota oratione. & inquit modesta consideratione vnde fit origo mali seminis. dicit em̄ sancta meditacione dñe nonne bonū semen seminasti in agro tuo. certes sic. qz vidit deus cuncta que fecerat. & erant valde bona. si ergo malū & vitiaz repitur in agro. vñ habet zizania. In investigatione: huius questionis. vnde esset malū. non accesserit manehi ad dominū ut ab illo querrent veritatē. sed adheserit p̄p̄rijs sensib⁹. & suggestis eis diabolus ut crederent duo esse principia. vñl̄ez deū boni alteraz vero mali. In hac questione longo tpe beatus Aug laborauit. & tandem docuit eum xps qz malū non est aliqua substantia aut creatūa. h̄ est p̄iuatio & defectus & iō non h̄ causā non p̄prie qz si aliqua querat causa. diabolus estrā suggestendo: voluntas aut hois sequendo. & ideo d̄ q̄ inimicus h̄o hoc fecit & diabolus. Inimicus & h̄o malū hoc faciūt. diabolus em̄ suggestit falsitatē & tra semen recte doctrine. Ipse em̄ mendax est et p̄mendacij Joh. 8. Item ipse semina puerorū hoim spargit in ecclēsia de quib⁹ dixit salvator Joh. 8. vos ex p̄e diabolo estis & ideo opa p̄ris vestri factis. Item ipse sciat vita dñia v̄tutib⁹ in anima fiunt enim victorum in missiones per angeles malos ut dicit ps. xc.

Tertia pars.

G

Ergo cū dicitur: Servi aut dixerunt. tangit dicit seruata in tanta fraude. Et q̄nq̄ facit. p̄o pom̄ huoz p̄parata obia. Servi at dixerunt ei vis imus et colligimus ea: Attende q̄nta sit seruoz reuerentia erga p̄familias qm̄ inimicus eo requirito: maluz semen posuit in agro dñi. servi at etiam illud colligere nolunt nisi requirat dñi voluntatez. Scđo pom̄ responsio prudens. Et ait illis: nō: nō lo qz zizania colligatis servi querentib⁹ an v̄lit qz zizania colligant phibet ea colligere. qntomagis phibusset inimicuz ea seminare si quesisset ab eo vis vadam seminare zizania in agro tuo. Deinde cām subiugit: ne forte colligentes zizania eradicet. cū sua sil' & tritici: Ecce q̄ntuz p̄familias amat tritici sustinet em̄

xxiii

malū semen in agro suo solum ppter hoc. ne triticū eradicetur
 Tercio ponitur expectatio clementi vtriusq; seminis. sinit utra
 q; crescere usq; ad messem. male herbe multū crescent & celerius
 q; bone. Quarto ponit congruā tpus collectionis zizaniorū: et
 in tpe messis dicam messorib; quib; zizaniorū collectioneū cō-
 mittaz: colligite primū zizania: ecce q; licet inimicus zizania se
 minauerit messia tñ & collectio ipsoz ad eum nō p̄tinet. sed fit
 ī imperio patrī familias: & alligate ea ī fasciculos ad abutendū
 ecce q; infelicem finem male herbe potiunt. vñ bene dñ zizania
 infelix lolii. inutile a īsecundū. D. Quinto ponit tritici
 diligens repositio: triticū at congregatē ī horeū meū. Atten-
 de p̄familias prudentiā ī bonis seminib; ī seruandis. tollerā-
 tiam ī malis seminib; multiplicandis. iusticiā mala puniendo
 misericordiam bona p̄miando. Nota q; cuilibet iusto viro seruo dei
 posset videri. infideles hoies malos xpianos & vicia debere ex-
 terminari ne essent. Dicit em apłs. 1. ad Cor. 6. auferre malū
 a vobis metipfis. sed respondet dñs q; dimittant zizania. ne for-
 te illa colligendo eradicaret & triticum. multi em̄ licet mali. duerte
 di sunt. qui si colligerent de ecclesia. qui putaret se colligere zi-
 zania. futurū triticum eradicaret. de nullo em̄ desperanduz e q;
 qđm est ī pñti vita vt dicit Aug. Item aliomō. qm̄ si auelle-
 rent om̄es errores & falsa intelligentia scripta eradicaret studiū
 et īvestigatio veritatis occasione em̄ fallitatis. multi doctores
 laborauerit p veritate īvestiganda. vnde. 1. Cd. 11. optet he-
 les esse. vt qui probati sunt manifesti fiant. & Aug. 2. cōfes. 19.
 Improbatio inquit hereticoz facit eminere. quid ecclia xp̄i senti-
 at. & qđ hāt san adōctrina. mali etiam hoies xpiani si colligere
 tur de ecclia. multū triticum eradicaret. quia eoꝝ p̄secutionibus
 multi vitā eternam merent. sīl aut si tollerent temptacōes dia-
 bolice. era dicarent virtutes. Vñ Paulus passus ē carnis stimu-
 lum ne virtutes ipsius eradicarent. & cū rogasset tribus vicib;
 dñm vt discederet ille stimulis. respondit dñs. sufficiat tibi ḡa
 mea. nam virtus ī infirmitate p̄sistitur. permitit autē dñs vt
 crescant simul boni et mali usq; ad messem. 1. usq; ad tpus īdi-
 cij. interim crescent mali ī supbia. crescent ī dñi cōfess. 19.
 bo ni vero crescent. se humiliando. se iustificando. et proficiendo de
 virtute ī virtutem. Vnde Apoc. 22. qui nocet noceat adhuc
 et qui ī sordib; est sordescat adhuc. & qui iustus est iustificetur
 adhuc. & sanctus sanctificet adhuc. Tpe at diei iudicij quod ē
 tempus messis. tunc enim colligeat messis hoim. quidā ut sint ī

Sermo

horro diaboli, quidā in horro padisi, tūc xp̄s mittet messores
angelos q̄ p̄ vniuersū mōm colligent om̄is hōies resuscitatos.
¶ Pena zizanie i malorum hōim tripliciter describit. Primo
q̄tum ad separationē bonoꝝ colligeēt enim p̄o zizania de medio
tritici, licet igit̄ mixti sint nunc mali cū bonis. ppter quā mixtio
nem deus etiā sustinet eoz scelerā. in die tñ iudicij separabuntur
et ex tūc nullū comoð habebunt a sc̄is. Secunda pena est maloz
colligatio. Qzat. 22. Ligatis pedibꝫ et manibꝫ p̄ficien̄t in tene
bras. ligabunt̄ aut̄ in fasciculos, qz vslurarius cum vslurariis in
vna fasce, auari cū auaris, homicide cū homicidis, falsarī cū falsa
rīs, luxuriosi cū luxuriosis, gulosi cū gulosis. heu q̄z infelix con
sortiū, heu q̄z miserrimi fasciuli. Isa. 1. De genti peccatri ci popu
lo graui iniquitate. semina neq̄z filiis scelerat. Tertia pena est
gehennē inferni. qz ideo ligabunt̄ in fasciculos ut conburantur
aburentur peccatores nec consumant̄ vt vita penalis sit p̄petua
Isa. 6z. vermis eoz non moriet̄. & ignis non extinguet̄. Terti
cum aut̄ eleati qui sunt triturati flagellis p̄secutionū & tempta
tionuz, vt in eis nulla sit palea vel macula. ipsi aggregabuntur
in horreum dei qd̄ est celestis p̄fia. ad quā nos p̄ducat xp̄s.

In festo purificationis beate marie virgi nis introductio Sermo xxv.

Ostq̄ impleti sunt dies purgationis marie b̄m legez
moysi cc. Luc. 2. videmus q̄ si aliquis indignus lo
quat̄ de aliqua excellenti & nobili persona, illi d̄ q̄ de
beret os suū lauare ut dignū loqueret̄. Locuturus sū
autem carissimi fratres de purificatione virginis imaculate, vñ
necessariū est me loquentez purificari mentē. & labiis mundari
Isa. 6. Vir pollutus labiis ego sum & in medio p̄pli polluta la
bia habentis ego habito. precibo igit̄ imaculate virginis mit
tat dñs seraphim de celis, qui tangat labia. iniquitez auferat
& nostra peccata emundet, quaten⁹ de purificatione purissime vir
ginis aliquid sibi placitum possim dicere qd̄ vt nobis ipsa vrgo
impetrat salutatione ēā angelica venerem̄ dicentes, aue maria.

Prima pars

Ostq̄ impleti sunt dies, i festuz purificationis vrgi
nis antiquitus non siebat. tempore aut̄ Justiniāni au
gusti apud constantinopoliz facta ē mortalitas magna
hōim. Cunq̄ plaga inualesceret. nec vllū remediu posset rapi
reuelatiū ē euā lantō viro, vt. 4° nonas februarij purificatio
bre vrginis a ipapāti dñi celebraet & sic cessaret pestiletia i hōibꝫ